

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

РІШЕННЯ
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

16 червня 2021 р.

Справа №200/5593/21

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі:
головуючого - судді Логойди Т.В.,

розглянувши в порядку письмового провадження (за правилами спрощеного позовного провадження) адміністративну справу за позовом Капшукова Володимира Анатолійовича до Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Запорізькій області, Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії,

в с т а н о в и в:

У травні 2021 року Капшуков В.А. звернувся до суду з вказаним адміністративним позовом до Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Запорізькій області, в якому просив:

- визнати протиправними дії відповідача по припиненню нарахування і виплати йому з 01 січня 2015 року щомісячних страхових виплат та скасувати його рішення (якщо таке є) про припинення щомісячних страхових виплат;

- зобов'язати відповідача поновити виплату поточних щомісячних страхових виплат;

- зобов'язати відповідача нарахувати та виплатити йому заборгованість по щомісячним страховим виплатам з 01 січня 2015 року.

Позов обґрунтовував тим, що йому протиправно припинено виплату щомісячних страхових виплат через неприйняття висновку МСЕК від 23 грудня 2014 року серії 10 ААА №126482, який складений на непідконтрольній українській владі території, а також протиправно відмовлено в їх поновленні та виплаті заборгованості по ним.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 17 травня 2021 року до участі в справі в якості другого відповідача залучено Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області.

Відповідач Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Запорізькій області подав відзив на позовну заяву, в якому зазначав, що позивач як отримувач страхових виплат перебував на обліку у Відділенні виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у Червоногвардійському районі м. Макіївки Донецької області до 2014 року. 10 жовтня 2014 року позивач звернувся до Бердянського відділення Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Запорізькій області із заявою про продовження раніше призначених щомісячних страхових виплат. На підставі статистичних даних з інформаційно-аналітичної системи Фонду соціального страхування України про розмір страхових виплат постановою Бердянського відділення від 07 листопада 2014 року №0801/20925/20925/1 було продовжено раніше призначені страхові виплати у зв'язку з тимчасовим місцем проживання з 01 листопада 2014 року. Вказані виплати були продовжені на підставі заяви позивача від 10 жовтня 2014 року, довідки про первинну реєстрацію особи

*306*4743639*1*2*

переселенця від 10 жовтня 2014 року №4705, яка видана Бердянським міськрайонним управлінням Головного управління ДСНС України у Запорізькій області та висновку Міжрайонної МСЕК №1 м. Донецьк від 19 грудня 2021 року серії 10ААА №126039. Так, згідно з висновком Міжрайонної МСЕК №1 м. Донецьк від 19 грудня 2021 року серія 10ААА №126039 позивачу встановлено 25 % стійкої втрати професійної працездатності з повторним переглядом 14 грудня 2014 року. Позивач звернувся до Бердянського відділення із заявою про продовження страхових виплат, у якій зазначав про надсилання виплат поштовим переказом за адресою: м. Бердянськ, «Главпочтамт до востребования», у зв'язку з чим, перерахування страхових виплат позивачу проводилися відповідно до Правил надання послуг поштового зв'язку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05 березня 2009 року №270. Між тим кошти перераховані за грудень 2014 року повернулися на рахунок Бердянського відділення відповідно до п. 116 п. 117 вказаних Правил (у зв'язку із закінчення встановленого строку зберігання на поштовому відправленні), і згідно з постановою Бердянського відділення Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Запорізькій області від 30 грудня 2014 року №0801/20925/20925/3 «Про повернення зайво виплаченої суми страхових виплат» були відраховані із страхової виплати позивача. Вказана обставина унеможливує подальше проведення страхових виплат навіть при наявності довідки МСЕК.

При цьому факт звернення позивача до Бердянського відділення із висновком МСЕК від 23 грудня 2014 року серії 10 ААА №126482, про якій йдеться в позові, не відповідає дійсності. Так, позивач повторно не звертався до Бердянського відділення із заявою про продовження раніше призначених страхових виплат за формою, що затверджена наказом виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України від 25 вересня 2018 року №444-од, згідно з порядком призначення, перерахування та проведення страхових виплат від 19 липня 2018 року №11 та довідкою МСЕК від 23 грудня 2014 року або іншою довідкою, що видана на підконтрольній Україні території. Тому Бердянське відділення не відмовляло позивачу у страхових виплатах, постанову про відмову у страхових виплатах також не виносило.

Також вважав, що довідка МСЕК від 23 грудня 2014 року, видана у м. Донецьку, не може бути врахована для продовження раніше призначених страхових виплат. І оскільки позивач знаходиться на підконтрольній Україні території, тому у нього відсутні перешкоди для проходження повторного огляду на території України, де органи державної влади здійснюють свої повноваження, для отримання відповідної довідки.

Виплата нарахованої суми страхових виплат за минулий час має здійснюватися на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, який ще не прийнято.

Також зазначав, що справа позивача щодо страхових виплат зберігається в Маріупольському міському відділенні Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області, а отже, вказаним органом Фонду соціального страхування України провадився облік коштів, що не були виплачені позивачу.

Вважав, що Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Запорізькій області не є належним відповідачем у даній справі, і він не порушив права позивача.

Також вважав, що позивачем пропущено строк звернення до суду з позовом.

Просив в задоволенні позову відмовити.

Управлінням виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області відзив на позовну заяву у встановлений строк подано не було.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 17 травня 2021 року, зокрема у вказаного відповідача витребувані докази встановлено строк для їх подання до суду - по 02 червня 2021 року

В порушення ст. 1291 Конституції України, ст. 14 Кодексу адміністративного судочинства України вказана ухвала суду в частині надання суду доказів відповідачем –Управлінням виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій

області виконана не була. Пояснень щодо поважних причин неможливості їх виконання – до суду не подано.

Враховуючи наведене суд вирішує справу на підставі наявних у ній доказів.

Судом встановлено, що Капшук В.А. з квітня 2011 року має зареєстрований страховий випадок у зв'язку з трудовим каліцтвом; йому встановлено втрату професійної працездатності 25 відсотків безстроково.

До цього висновком Міжрайонної МСЕК №1 м. Донецька від 19 грудня 2012 року серії 10ААА № 126039 позивачу було встановлено 25% стійкої втрати професійної працездатності, з повторним переоглядом 14 грудня 2014 року

Позивач є внутрішньо переміщеною особою, місце проживання якої було зареєстровано на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження (м. Макіївка Донецької обл.), а фактичне місце проживання/перебування – на підконтрольній українській владі території (м. Мирноград Донецької обл.), що підтверджується відповідною довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

До листопада 2014 року за місцем фактичного проживання отримував страхові виплати у Відділенні виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у Червоногвардійському районі м. Макіївки Донецької області, виплату яких було припинено у зв'язку з припиненням повноважень органів державної влади через проведення антитерористичної операції на території Луганської та Донецької областей, де позивач отримував страхові виплати, що відповідачем не заперечується.

10 жовтня 2014 року позивач звернувся до Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у м. Бердянську Запорізької області із заявою про продовження виплати щомісячних страхових виплат, до якої додав відповідні документи.

Постановою Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у м. Бердянську Запорізької області від 07 листопада 2014 року «Про продовження раніше призначеної щомісячної страхової виплати у зв'язку з тимчасовим місцем проживання» продовжено раніше призначену щомісячну грошову суму в разі часткової чи повної втрати працездатності, що компенсує відповідну частину втраченого заробітку в розмірі 2067,16 грн. Виплати вирішено провадити з 01 листопада 2014 року по 30 листопада 2014 року включно.

Постановою вказаного Відділення Фонду від 07 листопада 2014 року «Про продовження раніше призначеної щомісячної страхової виплати у зв'язку з тимчасовим місцем проживання» позивачу продовжено раніше призначену щомісячну грошову суму в разі часткової чи повної втрати працездатності, що компенсує відповідну частину втраченого заробітку в розмірі 2067,16 грн. Виплати вирішено провадити з 01 грудня 2014 року по 31 грудня 2014 року включно. Також вирішено провести донарахування щомісячних страхових виплат за грудень 2014 року у розмірі 2067,16 грн.

Постановою Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у м. Бердянську Запорізької області від 30 грудня 2015 року «Про повернення зайво виплаченої суми страхової виплати» відраховано із суми страхової виплати «щомісячна страхова виплата в разі стійкої втрати професійної працездатності» позивача суму в розмірі 2067,16 грн. за січень 2015 року у зв'язку з поверненням коштів на розрахунковий рахунок відділення.

Згідно з довідкою Бердянського відділення Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Запорізькій області від 24 травня 2021 року №03-04-536 позивач отримував страхові виплати, як внутрішньо переміщена особа у Відділенні виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у м. Бердянську Запорізької області (далі – Відділення ВД ФСНВ у м. Бердянську), правонаступником якого є Управління виконавчої дирекції

Фонду соціального страхування України в Запорізькій області (відокремленим підрозділом якого є Бердянське відділення Управління), з 01 листопада 2014 року по 31 грудня 2014 року. Позивач за період з 01 січня 2015 року по теперішній час до Відділення ВД ФСНВ у м. Бердянську та, відповідно, Бердянського відділення Управління не звертався, тому за вказаний період страхові виплати Бердянським відділенням не нараховувалися та, відповідно, не виплачувалися.

Вказані виплати проводилися на підставі висновку Міжрайонної МСЕК №1 м. Донецька від 19 грудня 2012 року серії 10AAA № 126039, яким позивачу встановлено 25% стійкої втрати професійної працездатності, з повторним переоглядом 14 грудня 2014 року.

Отже, страхові виплати позивачу проводилися протягом строку, на який встановлено втрату працездатності - протягом строку, встановленого МСЕК.

З 01 січня 2015 року позивачу не виплачуються страхові виплати.

У грудні 2014 року позивачем пройдено повторний переогляд, за результатом якого отримано виписку з акту огляду МСЕК від 23 грудня 2014 року серії 10 AAA №126482 та відповідно довідку цієї ж дати та номера, де зазначено, що у зв'язку з трудовим каліцтвом втрата його професійної працездатності становить 25 відсотків безстроково. Документи видані у м. Донецьк (на непідконтрольній українській владі території).

Згідно з довідкою від 22 травня 2018 року №0000542345 про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи фактичним місцем проживання/перебування позивача є відповідна адреса у м. Димитрові Донецькій обл.

У лютому 2021 року позивач звернувся до Фонду соціального страхування України із зверненням, в якому просив поновити виплату поточних щомісячних страхових виплат та виплатити йому заборгованість по ним.

На вказане звернення Управлінням виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області надана відповідь від 10 березня 2021 року № К-01-04-/19-14, в якій зазначено, що справа позивача про страхові виплати перебувала на обліку у Відділенні виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у Червоногвардійському районі м. Макіївки Донецької області. З червня 2014 року по теперішній час м. Макіївка знаходиться на території, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження. У грудні 2014 року позивач повторно пройшов огляд на міжрайонній МСЕК №1 м. Донецька (яка зареєстрована на території, не підконтрольній державній владі), отримавши довідку МСЕК від 23 грудня 2014 року серії 10 AAA №126482, яка видана безстроково. В листопаді 2014 року позивач звернувся до Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України в м. Бердянську Запорізької області як тимчасово переміщена особа за продовженням щомісячних страхових виплат, які було продовжено з 01 листопада 2014 року. Виплати були припинені з 01 січня 2015 року у зв'язку з не підтвердженням зазначеної довідки МСЕК на підконтрольній українській владі території. Тому, на сьогоднішній день у Фонду відсутні правові підстави для здійснення щомісячних страхових виплат.

Отже, як вбачається з листа Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області від 10 березня 2021 року № К-01-04-/19-14, підставою для відмови в поновленні виплати позивачу щомісячних страхових виплат та їх невиконання стало не врахування органом соціального страхування виписки з акту огляду МСЕК від 23 грудня 2014 року серії 10 AAA №126482, яким позивачу безстроково підтверджено стійку втрату працездатності в розмірі 25%, у зв'язку з тим, що цей документ складений на непідконтрольній українській владі території (м. Донецьк), а тому для його підтвердження позивачу потрібно пройти огляд МСЕК на підконтрольній українській владі території, чого позивачем зроблено не було.

Дослідивши матеріали справи, вирішивши питання чи мали місце обставини, якими обґрунтовувалися вимоги та заперечення, та якими доказами вони підтверджуються, чи є інші фактичні дані, які мають значення для вирішення справи, та докази на їх

підтвердження, які правові норми належить застосувати до цих правовідносин, суд дійшов висновку, що позов підлягає задоволенню частково з таких підстав.

Правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування, гарантії працюючих громадян щодо їх соціального захисту у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, охорони життя та здоров'я визначає Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Статтею 36 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» визначено, що страховими виплатами є грошові суми, які Фонд виплачує застрахованому чи особам, які мають на це право, у разі настання страхового випадку.

Страхові виплати складаються із:

1) страхової виплати втраченого заробітку (або відповідної його частини) залежно від ступеня втрати потерпілим професійної працездатності (далі - щомісячна страхова виплата);

2) страхової виплати в установлених випадках одноразової допомоги потерпілому (членам його сім'ї та особам, які перебували на утриманні померлого);

3) страхової виплати дитині, яка народилася з інвалідністю внаслідок травмування на виробництві або професійного захворювання її матері під час вагітності;

4) страхових витрат на медичну та соціальну допомогу.

Строки проведення страхових виплат визначені ст. 47 вказаного Закону.

Відповідно до ч. 1 ст. 47 Закону страхові виплати провадяться щомісячно в установлені Фондом дні на підставі постанови цього Фонду або рішення суду:

1) потерпілому - з дня втрати працездатності внаслідок нещасного випадку або з дати встановлення професійного захворювання;

2) особам, які мають право на виплати у зв'язку зі смертю годувальника, - з дня смерті потерпілого, але не раніше дня виникнення права на виплати.

Частинами 5 та 6 ст. 47 Закону визначено, що страхові виплати провадяться протягом строку, на який встановлено втрату працездатності у зв'язку із страховим випадком, а фінансування додаткових витрат згідно з цим Законом - протягом строку, на який визначено потребу в них.

Страхові виплати провадяться протягом строку, встановленого МСЕК або ЛКК. Строк проведення страхових виплат продовжується з дня їх припинення і до часу, встановленого при наступному огляді МСЕК або ЛКК, незалежно від часу звернення потерпілого або заінтересованих осіб до Фонду. При цьому сума страхових виплат за минулий час виплачується за умови підтвердження МСЕК втрати працездатності та причинного зв'язку між настанням непрацездатності та ушкодженням здоров'я.

Згідно з ч. 4 та 7 ст. 47 Закону виплати, призначені, але не одержані своєчасно потерпілим або особою, яка має право на одержання виплат, провадяться за весь минулий час, але не більш як за три роки з дня звернення за їх одержанням.

Якщо потерпілому або особам, які мають право на одержання страхової виплати, з вини Фонду своєчасно не визначено або не виплачено суми страхової виплати, ця сума виплачується без обмеження протягом будь-якого строку та підлягає коригуванню у зв'язку із зростанням цін на споживчі товари та послуги в порядку, встановленому статтею 34 Закону України "Про оплату праці".

Згідно зі ст. 46 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» в редакції, яка була чинною на час припинення позивачу страхових виплат, страхові виплати і надання соціальних послуг припиняються:

1) на весь час проживання потерпілого за кордоном, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

2) на весь час, протягом якого потерпілий перебуває на державному утриманні, за умови, що частка виплати, яка перевищує вартість такого утримання, надається особам, які перебувають на утриманні потерпілого;

3) якщо з'ясувалося, що виплати призначено на підставі документів, які містять неправдиві відомості. Сума витрат на страхові виплати, отримані застрахованим, стягується в судовому порядку;

4) якщо страховий випадок настав внаслідок навмисного наміру заподіяння собі травми;

5) якщо потерпілий ухиляється від медичної чи професійної реабілітації або не виконує правил, пов'язаних з установленням чи переглядом обставин страхового випадку, або порушує правила поведінки та встановлений для нього режим, що перешкоджає одужанню;

6) в інших випадках, передбачених законодавством.

Відділенням виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у м. Бердянську Запорізької області страхові виплати позивачу проводилися на підставі висновку Міжрайонної МСЕК №1 м. Донецька від 19 грудня 2012 року серії 10AAA № 126039, яким позивачу встановлено 25% стійкої втрати професійної працездатності, з повторним переоглядом 14 грудня 2014 року. При цьому страхові виплати позивачу проводилися протягом строку, на який встановлено втрату працездатності - протягом строку, встановленого МСЕК (ч.ч. 5 та 6 ст. 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»), що відповідало наведеним вимогам законодавства.

Натепер Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України в м. Бердянську Запорізької області припинено (код ЄДРПОУ 25919916, запис про припинення від 22 вересня 2017 року, номер запису: 10991120019002491, підстава: рішення щодо реорганізації).

Відповідно до п. 3 розд. VII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» особливості надання соціальних послуг та виплати матеріального забезпечення за соціальним страхуванням внутрішньо переміщеним особам (громадянам України, які переселилися з тимчасово окупованої території, території проведення антитерористичної операції або зони надзвичайної ситуації) визначаються Кабінетом Міністрів України.

Пунктом 1 постанови Кабінету Міністрів України «Про особливості реалізації прав деяких категорій осіб на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 01 жовтня 2014 року № 531 встановлено, що особи, які перебувають (перебували) у трудових відносинах з підприємствами, установами, організаціями чи фізичними особами або були добровільно застраховані та переселилися з тимчасово окупованої території, району проведення антитерористичної операції або зони надзвичайної ситуації (далі - застраховані особи), мають право на надання матеріального забезпечення та соціальних послуг відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» робочими органами виконавчої дирекції Фонду соціального страхування, а до завершення заходів, пов'язаних з утворенням зазначеного Фонду та його робочих органів, - робочими органами Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань та Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності (далі - фонди) відповідно до пункту 6 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» зазначеного Закону за фактичним місцем проживання у порядку, встановленому правліннями фондів.

Порядок надання страхових виплат, фінансування витрат на медичну та соціальну допомогу, передбачених загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання для внутрішньо переміщених осіб затверджений постановою правління Фонду соціального страхування України від 12 грудня 2018 року № 27.

Відповідно до п. 1.2 розд. I вказаного Порядку внутрішньо переміщені особи мають право на призначення та/або продовження раніше призначених страхових виплат, витрат на медичну та соціальну допомогу відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» безпосередньо в робочих органах виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України (далі - робочі органи виконавчої дирекції Фонду)

або їх відділеннях за фактичним місцем проживання (перебування), що підтверджується довідкою про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, виданою відповідно до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 жовтня 2014 року № 509 (далі - довідка про взяття на облік), з дотриманням вимог Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 № 365 (далі - Порядок № 365), та постанови Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 № 637 "Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам" (далі - постанова КМУ № 637).

Згідно з п. 3.1 розд. III вказаного Порядку внутрішньо переміщені особи мають право на продовження раніше призначених страхових виплат у робочому органі виконавчої дирекції Фонду або його відділенні за фактичним місцем проживання (перебування).

Аналогічні положення містяться в Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 № 365, та в постанові Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2014 року № 637 «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам».

Відповідно до п. 3.7 розд. III Порядку, що затверджений постановою правління Фонду соціального страхування України від 12 грудня 2018 року № 27, щомісячні страхові виплати внутрішньо переміщеній особі продовжуються (відновлюються) на підставі рішення Комісії з місяця, в якому надійшла заява внутрішньо переміщеної особи, та фінансуються впродовж тридцяти календарних днів з дати прийняття постанови про продовження раніше призначених страхових виплат.

Згідно з п.п. 3.8 та 3.9 розд. III Порядку суми страхових виплат, які не виплачені за минулий період, виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

Суми страхових виплат, які не виплачені за минулий період, обліковуються в робочих органах виконавчої дирекції Фонду, в яких зберігались справи про страхові виплати до початку антитерористичної операції, та тимчасової окупації українських територій, в порядку визначеному виконавчою дирекцією Фонду.

Аналогічні положення містяться в п. 15 Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 № 365, відповідно до якого орган, що здійснює соціальні виплати, на підставі рішення комісії призначає (відновлює) таку соціальну виплату з місяця, в якому надійшла заява внутрішньо переміщеної особи. Суми соціальних виплат, які не виплачені за минулий період, обліковуються в органі, що здійснює соціальні виплати, та виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України.

На час виникнення спірних правовідносин та на час розгляду справи такий порядок Кабінетом Міністрів України затверджено не було.

Разом з вказаними нормами суд враховує наступне.

Стаття 2 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» визначено, що громадянам України, а також іноземцям та особам без громадянства, які на законних підставах перебувають в Україні, гарантуються свобода пересування та вільний вибір місця проживання на її території, за винятком обмежень, які встановлені законом. Реєстрація місця проживання чи місця перебування особи або її відсутність не можуть бути умовою реалізації прав і свобод, передбачених Конституцією, законами чи міжнародними договорами України, або підставою для їх обмеження.

Відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» статус внутрішньо переміщеної особи надає особі спеціальні, додаткові права, або «інші права», як це зазначено у ст. 9 Закону, не звужуючи при цьому обсяг конституційних прав та свобод особи. Вказаний Закон встановлює гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб.

В даному спорі наявність у позивача статусу внутрішньо переміщеної особи створила для нього, на відміну від інших громадян України, певні перешкоди в отриманні страхових виплат, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Відповідно до ст. 92 Конституції України виключно законами України визначаються, зокрема права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основи соціального захисту.

Статтею 24 Конституції України встановлено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Одним з конституційних прав є право на соціальний захист (ст. 46 Конституції України).

Стаття 46 Конституції України, ст. 22 Загальної декларації прав людини, ст. 9 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права, ст. 23 Європейської соціальної хартії (переглянутої) закріплюють право особи на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

При цьому, Конституція України (ст. 24), Загальна декларація прав людини (ст. ст. 2, 7), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (ст. 2), Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (ст. 14, ст. 1 Протоколу №12 до Конвенції) закріплюють принцип рівності осіб та визначають, що права особи, в тому числі і право на соціальний захист має здійснюватися без дискримінації за будь-якою ознакою.

Відповідно до ст. 64 Конституції України конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень.

На час припинення позивачу щомісячних страхових виплат воєнного або надзвичайного стану в Україні введено не було.

Разом з тим реалізація прав позивача була обмежена залежністю від його статусу внутрішньо переміщеної особи, що свідчило про те, що положення п. 15 Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365, п.п. 3.8 та 3.9 розд. III Порядку надання страхових виплат, фінансування витрат на медичну та соціальну допомогу, передбачених загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання для внутрішньо переміщених осіб, що затверджений постановою правління Фонду соціального страхування України від 12 грудня 2018 року № 27, згідно з якими суми соціальних виплат, які не виплачені за минулий період, обліковуються в органі, що здійснює соціальні виплати, та виплачуються на умовах окремого порядку, визначеного Кабінетом Міністрів України, - не відповідали та суперечили Конституції України.

Відповідно до ст. 8 Конституції України в Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Статтею 6 Кодексу адміністративного судочинства України визначено, що суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого, зокрема, людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

Суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини.

Суди застосовують при розгляді справ Конвенцію про захист прав людини і

основоположних свобод та практику Європейського суду з прав людини як джерело права (ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»).

Так, Європейський суд з прав людини в рішенні від 26 червня 2014 року у справі «Суханов та Ільченко проти України» (заяви № 68385/10 та 71378/10, п. 52 рішення), а також в рішенні від 19 червня 2012 року у справі «Хонякіна проти Грузії» (Khoniakina v. Georgia, заява № 17767/08, п. 72), зазначив, що зменшення розміру або припинення виплати належним чином встановленої соціальної допомоги може становити втручання у право власності.

Європейський суд з прав людини зазначив, що в контексті статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод поняття «майно» охоплює як «наявне майно», так і активи, включаючи право вимоги, з посиланням на які заявник може стверджувати, що він має принаймні законні очікування стосовно ефективного здійснення свого «права власності» (п. 74 рішення від 02.03.2005 року у справі «Von Maltzan and Others v. Germany»). Європейський суд з прав людини зробив висновок, що певні законні очікування заявників підлягають правовому захисту, та сформував позицію для інтерпретації вимоги як такої, що може вважатися «активом»: вона повинна мати обґрунтовану законну підставу, якою, зокрема, є чинна норма закону, тобто встановлена законом норма щодо виплат (пенсійних, заробітної плати, винагороди, допомоги) на момент дії цієї норми є «активом», на який може розраховувати громадянин як на свою власність. Таким чином, статтю 1 Першого протоколу до Конвенції слід застосовувати для захисту «правомірних (законних) очікувань».

Непоновленням страхових виплат та невикплатою позивачу страхових виплат за минулий період з точки зору положень ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод мало місце втручання у право власності позивача, і таке втручання не було законним.

Такою бездіяльністю відповідача - Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області, яке є органом, до повноважень якого належить виплата позивачу страхових виплат, порушено право позивача на отримання страхових виплат, на що позивач мав законні очікування.

Отже, суб'єкт владних повноважень не поновлюючи та не виплачуючи позивачу страхові виплати за минулий період з огляду на його статус внутрішньо переміщеної особи та посилаючись на нормативно-правові акти, що, фактично звузили його права та зробили їх реалізацію залежною від певних обставин, порушив право позивача на їх отримання, при цьому це право є об'єктом захисту за ст. 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (право власності).

З огляду на наведене та з урахуванням тієї обставини, що саме Відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України в м. Бердянську Запорізької області, а не відповідачі, перестало виплачувати позивачу страхові виплати, і воно припинено (код ЄДРПОУ 25919916, запис про припинення від 22 вересня 2017 року, номер запису: 10991120019002491, підстава: рішення щодо реорганізації), тому відповідні позовні вимоги в цій частині до Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Запорізькій області та Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області задоволенню не підлягають.

Разом з тим виходячи зі спірних правовідносин, які виникли між сторонами, і те, що позивач має право на виплату страхових виплат безстроково, а відповідач - Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області наділений відповідними повноваженнями щодо його реалізації, з метою відновлення прав та інтересів позивача, за захистом яких він звернувся до суду, та з метою дотримання судом гарантій на те, що спір між сторонами буде остаточно вирішений, позовні вимоги підлягають задоволенню іншим шляхом - шляхом визнання протиправною бездіяльністю вказаного

відповідача щодо невиплати позивачу страхових виплат, із зобов'язанням відповідача поновити нарахування та виплату позивачу страхових виплат, сплативши їх з 01 січня 2015 року, з урахуванням правової оцінки, наданої судом у даному рішенні (п. 10 ч. 2, ч. 4 ст. 245 Кодексу адміністративного судочинства України).

При цьому орган соціального страхування при аналізі документів, які видані на непідконтрольній українській владі території (в даному випадку - виписки з акту огляду МСЕК від 23 грудня 2014 року серії 10 ААА №126482 та відповідної довідки цієї ж дати та номера), має виходити з того, що з огляду на загальні принципи, сформульовані в рішеннях Міжнародного суду ООН (а саме «намібійські винятки», сформульовані Судом щодо окупованих територій, згідно з якими документи, видані окупаційною владою, повинні визнаватися, якщо їх невизнання веде за собою серйозні порушення або обмеження прав громадян) та в рішеннях Європейського суду з прав людини (у справах «Кіпр проти Туреччини» (Cyprus v. Turkey, 10.05.2001) та «Мозер проти Республіки Молдови та Росії» (Mozer v. the Republic of Moldova and Russia, 23.02.2016), суб'єкти владних повноважень повинні приймати та визнавати документи, що видані органами, підприємствами, установами та організаціями, що знаходяться на непідконтрольній українській владі території, оскільки їх неприйняття та невизнання веде за собою порушення прав громадян.

Щодо строку захисту порушеного права.

Відповідно до ч. 7 ст. 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» якщо потерпілому або особам, які мають право на одержання страхової виплати, з вини Фонду своєчасно не визначено або не виплачено суми страхової виплати, ця сума виплачується без обмеження протягом будь-якого строку та підлягає коригуванню у зв'язку із зростанням цін на споживчі товари та послуги в порядку, встановленому статтею 34 Закону України "Про оплату праці".

Порушення прав позивача на отримання належних сум страхових виплат відбулося з вини органу, що призначає і виплачує страхові виплати, і мало триваючий характер. Процесуальний строк обмежує лише строк звернення до суду з позовом, і не обмежує строк захисту порушеного права, якщо спеціальними нормами матеріального права встановлені більші строки для такого захисту (в даному випадку на підставі ч. 7 ст. 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» позивач має право захистити своє порушене право на виплату страхових за минулий час без обмеження будь-яким строком). На необхідність застосування крім процесуальних строків також й положень спеціальних норм неодноразово зазначалося і в рішеннях Верховного Суду України (зокрема, в рішенні від 25 травня 2016 року в справі № 21-1249a16), а також в постанові Верховного Суду від 03 травня 2018 року в справі № 805/402/18 (провадження №Пз/9901/20/18), які відповідно до ч. 5 ст. 242 Кодексу адміністративного судочинства України мають бути враховані судом при виборі і застосуванні норми права до спірних правовідносин.

Щодо розподілу судових витрат.

Ухвалою Донецького окружного адміністративного суду від 17 травня 2021 року сплату судового збору в сумі 908 грн. за подання до суду позовної заяви відстрочено до ухвалення судового рішення у справі.

Згідно з ч. 2 ст. 133 Кодексу адміністративного судочинства України якщо у строк, встановлений судом, судові витрати не будуть оплачені, позовна заява залишається без розгляду або витрати розподіляються між сторонами відповідно до судового рішення у справі, якщо сплату судових витрат розстрочено або відстрочено до ухвалення судового рішення у справі.

Відповідно до ч.ч. 1 та 3 ст. 139 вказаного Кодексу, яка регулює питання розподілу судових витрат, при задоволенні позову сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, всі судові витрати, які підлягають відшкодуванню або оплаті відповідно до положень цього Кодексу, стягуються за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав відповідачем у справі, або якщо відповідачем у справі виступала його посадова чи

службова особа.

При частковому задоволенні позову судові витрати покладаються на обидві сторони пропорційно до розміру задоволених позовних вимог.

При цьому відповідно до ч. 8 ст. 139 Кодексу адміністративного судочинства України, яка регулює питання розподілу судових витрат, якщо спір виник внаслідок неправильних дій сторони суд має право покласти на таку сторону судові витрати повністю або частково незалежно від результатів вирішення спору.

Встановлення судового контролю за виконанням судового рішення шляхом зобов'язання суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення (ч. 1 ст. 382 Кодексу адміністративного судочинства України), про що також просив позивач, є правом суду, а не обов'язком, яке не виключає існування принципу обов'язковості судового рішення, згідно з яким судові рішення, що набрали законної сили, є обов'язковими до виконання всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України (ст. 1291 Конституції України, ч. 2 ст. 14 Кодексу адміністративного судочинства України).

Керуючись статтями 32, 139, 243 - 246 Кодексу адміністративного судочинства України, суд

в и р і ш и в:

Позов Капшукова Володимира Анатолійовича (86117, Донецька обл., м. Макіївка, вул. Уманська, 7, кв. 4, РНОКПП 2474508396) до Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Запорізькій області (69000, Запорізька обл., м. Запоріжжя, вул. Седова, 12, код ЄДРПОУ 41320207) про визнання протиправними дій та зобов'язання вчинити певні дії задовольнити частково.

Визнати протиправною бездіяльність Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області щодо невиплати Капшукову Володимирі Анатолійовичу страхових виплат.

Зобов'язати Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області поновити нарахування та виплату Капшукову Володимирі Анатолійовичу страхових виплат, сплативши їх з 01 січня 2015 року, з урахуванням правової оцінки, наданої судом у даному рішенні.

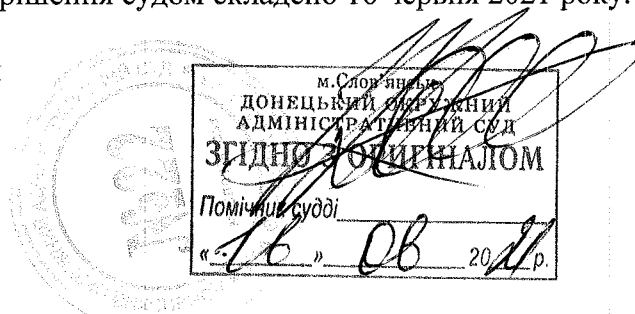
В задоволенні решти позовних вимог – відмовити.

Стягнути за рахунок бюджетних асигнувань Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області (84122, Донецька обл., м. Слов'янськ, вул. Свободи, 5, код ЄДРПОУ 41325231) на користь державного бюджету України (стягувач - Державна судова адміністрація України, 01601, м. Київ, вул. Липська, 18/5, код ЄДРПОУ 26255795, рахунок отримувача UA908999980313111256000026001, отримувач коштів ГУК у м. Києві/м. Київ/22030106, код отримувача (код ЄДРПОУ) 37993783, банк отримувача Казначейство України (ЕАП), код класифікації доходів бюджету 22030106) судовий збір в сумі 908 грн.

Рішення набирає законної сили у строк та у порядку, що визначені статтею 255 КАС України, і може бути оскаржене до суду апеляційної інстанції шляхом подання апеляційної скарги через суд першої інстанції протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

Повне рішення судом складено 16 червня 2021 року.

Суддя

Т.В. Логойда

*306*4743639*1*2*

